

V rámci Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 20. května 2014 o přehledu procesu strukturovaného dialogu, jenž zahrnuje sociální začleňování mladých lidí, byla schválena zjednodušená struktura pro vedení strukturovaného dialogu. Toto usnesení vyzývalo v první fázi každého cyklu k vývoji společného porozumění a k přístupu k celkové tematické prioritě stanovené Radou na základě principu ze zdola – nahoru, což by mělo sloužit jako návodný rámec pro dialog probíhající v následujících fázích. Zástupci mládeže a zástupci národních orgánů pro mládež tak v Římě na Evropské konferenci mládeže 13.–15. října 2014 schválili návodný rámec pro 4. cyklus strukturovaného dialogu k tematické prioritě „posilování politické participace mladých lidí“:

NÁVODNÝ RÁMEC

Posilování politické participace mladých lidí

Skutečná politická participace mládeže nastává tehdy, když se mladí lidé stanou nedílnou součástí a rovnocennými partnery zúčastněných stran při politických rozhodovacích procesech na všech úrovních. Na lokální úrovni, která je mladým lidem nejbližší, existuje pouze několik participačních struktur, což nijak neusnadňuje zapojení mládeže na základě principu ze zdola – nahoru.

Existují formální překážky, které znemožňují mladým lidem politickou participaci na všech úrovních, jako je například nedostatek transparentnosti, omezení související s věkem a kritéria způsobilosti k pasivnímu volebnímu právu. Další překážky pramení z nedostatečné výchovy k občanství, nízké úrovně důvěry v demokratické procesy a nedostatečného reflektování priorit mladých lidí v hlavním politickém proudu. Politici a politické instituce navíc často postrádají schopnost a ochotu jednat s mladými lidmi v rámci politických procesů.

Vzhledem k absenci právních rámců se mládež často zapojuje prostřednictvím konzultací, při nichž jsou mladí lidé jen zřídka rovnocennými partnery a často se nedočkají vlivu svých příspěvků na výstupy politického procesu. To se odráží v rostoucím nedostatku důvěry a klesajícím zájmu o politiku, včetně tradičních prostředků participace, což je zřejmé například na nízké účasti mladých lidí ve volebním procesu a malém počtu mladých kandidátů na politické funkce.

V průběhu formulování politik ovlivňujících životy mladých lidí mnoho politických aktérů (včetně institucí, lidí s rozhodovací pravomocí a tvůrců politik) nepovažuje mladé lidi ani mládežnické organizace za relevantní přispěvatele, čímž popírají jejich schopnost mít na něco vliv. Tradiční prostředky politické participace často postrádají transparentnost a zodpovědnost lidí s rozhodovacími pravomocemi vůči mladým lidem. Tyto prostředky také postrádají flexibilitu a moderní nástroje a techniky, které by splňovaly potřeby mladých lidí.

Příležitost zažít politickou participaci a mít rozhodovací pravomoc ve svém vlastním prostředí již od útlého věku je klíčová pro to, aby se mladí lidé stávali aktivními občany. Komplexní formální vzdělávání k účasti na politickém životě neexistuje ve všech členských státech a stále přetrvávají překážky na plnou dostupnost a účast všech mladých lidí ve vzdělávání neformálním. Výchova k občanství často nekombinuje formální a neformální vzdělávání a metodika tak není vždy přizpůsobena potřebám mladých lidí.

Vnímaný nedostatek motivace pedagogů a studentů/žáků spolu s nedostatkem participativní kultury v rámci vzdělávacích zařízení vede k menší politické participaci. Nedostatečné zapojení a spolupráce celé řady zúčastněných stran představuje další výzvu.

Informování a zapojení všech mladých lidí je důležité k zajištění a posílení demokratických procesů a k překlenutí propasti mezi mladými lidmi a lidmi s rozhodovacími pravomocemi. Mladí lidé nejsou homogenní skupina, což představuje výzvu pro mládežnické organizace, vzdělavatele, média, politické orgány a další zúčastněné strany ve věci informování a zapojení jednotlivých mladých lidí smysluplným způsobem a vyhnutí se obvinění z "tokenismu" (nepravé participace mládeže). Zapojování a zastupování mladých lidí s omezenými příležitostmi v politickém procesu zůstává problémem, a to i v rámci mládežnických organizací.

Nedostatek finančních a jiných zdrojů často znemožňuje účinné posilování politické participace mladých lidí ze všech částí společnosti.

PŘÍLOHA: POZADÍ A PROCES IV. CYKLU STRUKTUROVANÉHO DIALOGU O POSILOVÁNÍ POLITICKÉ PARTICIPACE MLADÝCH LIDÍ

Článek 11 Smlouvy o Evropské unii zavádí nový princip participativní demokracie, podle kterého je výslovně uznána role občanské společnosti a nevládních organizací. Evropský strukturovaný dialog si od svého zřízení Radou ministrů EU roku 2009 klade za cíl konzultovat s mladými lidmi a podporovat jejich účast na rozvoji evropských politik.

Trio předsednických zemí – Itálie, Lotyšsko a Lucembursko – společně s Evropskou komisí a Evropským fórem mládeže navrhlo, že se zastřešujícím tématem na 18 měsíců mezi červencem 2014 a prosincem 2015 stane „posilování politické participace mladých lidí“. Toto téma bylo výsledkem konzultací s Národními pracovními skupinami a INGYO konaných v druhé polovině roku 2013 a bylo schváleno usnesením Rady ze dne 20. května 2014, což fakticky zahájilo čtvrtý cyklus strukturovaného dialogu.

Hlavní téma čtvrtého cyklu strukturovaného dialogu je rovněž třeba vidět v kontextu článku 165 Smlouvy, který říká, že by Evropská unie měla podporovat participaci mladých lidí na demokratickém životě v Evropě, tedy zdůrazňuje význam politické participace mladých lidí v Evropské unii, včetně jejích členských států.

Na základě přehledu a procesu vyhodnocení strukturovaného dialogu a usnesení Rady z 20. května 2014 se Evropský řídicí výbor shodl na implementačním plánu založeném na obnovené struktuře.

Během první části Evropské konference mládeže v Římě účastníci poskytli podněty k návodnému rámci, jehož cílem je poskytnout obecné pochopení tématu řešeného v průběhu 18 měsíců a definovat kontext konzultací a to včetně formulování návodných otázek.

Druhá fáze má za cíl identifikovat doporučení v oblasti politické participace, která vycházejí z výsledků hlavních konzultací, které budou probíhat od října 2014 do března 2015.

Návrhy formulované v průběhu konzultací budou projednány na Evropské konferenci mládeže v Lotyšsku, jejímž výstupem budou doporučení mladých lidí a politických činitelů k posilování politické participace mladých lidí na demokratickém životě v Evropě. Tato doporučení budou předložena k diskusi v rámci politických rozprav na vysoké úrovni za účasti ministrů pro mládež všech členských zemí.

Ve třetí fázi bude hlavní důraz kladen na formulaci konkrétních opatření s cílem zdokonalit a dokončit doporučení týkající se politické participace mladých lidí. Zástupci mladých lidí a jejich organizací, jakož i odborníci a orgány veřejné správy, budou analyzovat zpětnou vazbu vzešlou z ministerských politických rozprav ve všech členských státech EU a také z Evropské konference mládeže v Lucembursku. Konečná společná doporučení přijatá v Lucembursku budou předložena Radě EU, která zváží jejich integraci v usnesení Rady, jenž uzavírá cyklus.